

Folketinget
lov@ft.dk

Stormgade 2-6
1470 København K
Telefon 72 28 24 00
im@im.dk

Sagsnr.
2022 - 5850

Doknr.
569761

Dato
09-11-2022

Valgklage fra Lone Buk Jørgensen vedrørende folketingsvalget den 1. november 2022

Fra Lone Buk Jørgensen, Faxe, har Indenrigs- og Boligministeriet modtaget vedhæftede e-mail af 31. oktober 2022, hvori Lone Buk Jørgensen har klaget over forholdene i forbindelse med brevstemmeafgivning på demensplejehjemmet Grøndalshusene i Haslev, hvor Lone Buk Jørgensens ægtefælle bor.

Klageren har i den forbindelse oplyst følgende:

”Jeg vil klage over måden, der bliver hentet stemmer på demensplejehjemmet i Haslev, hvor min mand bor, han er udredt fra Slagelses sygehus som er specialister i demens sygdomme. De Valgforordnede kommer ind i hus 25 og spørger om nogle vil stemme, de har en liste med at 10 personer som kan stemme? Min mand siger ja, men ved ren faktisk ikke hvad han svarer på, han kan ikke finde ud af hvor han skal skrive og hvad partierne står for, bliver forvirret og de tilforordnet spørger ham om hvem han vil stemme på. Det ved han ikke og de begynder at sige Bogstaverne for partierne. Da bryder personalet ind og siger han jo også kan stemme blankt, hvad han indvilliger i. Hvordan kan man i det hele taget gå ind og spørge i et Dementcenter om beboerne vil stemme, de er ikke Engang underskrift berettiget, når man er udret for dement. Det er fuldstændig uetisk, og jeg er meget vred over, hvor ivrig man er for at få stemmer, det kan godt være det er en grundlovs ret, men når personen ikke ved hvor gammel han selv er og indimellem kender sin familie. Kan ikke stave og regne eller ved hvad måned det eller år. Min mand siger han er 52år skønt han er 77år. Hvis han ren faktisk kunne stemme havde jeg nok sørget for at han kunne brevstemme. Jeg har været gift med min mand i 54 år. Hvorfor får de ikke sendt stemmesedlen til Haslev Dementcenter, hvis de skal stemme, vi andre får da vores stemmeseddel sendt hjem. Hvad er det for nogle personer som bliver sendt ud som Valgforordnet, har de indblik i hvordan demens udarter hos beboerne.”

Faxe Kommune har i anledning af klagen ved vedhæftede brev af 4. november 2022 oplyst følgende:

”Faxe Kommune kan bekræfte forløbet som nævnt i klage af 31. oktober 2022 og har stor forståelse for klagerens synspunkter og de særlige omstændigheder, der gør sig gældende i forhold til modtagelse af stemmer fra mennesker med demens.

Kommunen gennemfører brevstemmeafgivning på demenscentret Grøndalshusene efter bekendtgørelse nr. 1137 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Beboerne har ret til at blive tilbudt at brevstemme i boformen.

En vælger må dog kun få personlig bistand til at udfylde stemmesedlen, hvis vælgeren umiddelbart over for stemmemodtagerne utvetydigt kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalgloven § 61, stk. 6.

Vejledning skal ydes på en måde, hvor stemmemodtagerne og de personer, der yder personlig bistand, ikke giver vælgeren råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme, jf. lovens §62, stk. 1, 1. pkt.

Stemmeafgivningen skal tilrettelægges således, at stemmehemmeligheden bevarer.

Dette vil vi sørge for i endnu højere grad at tydeliggøre overfor stemmemodtagere og plejepersonale.

Inden de tilforordnede kører ud for at modtage brevstemmer i vælgerens hjem og på plejehjem m.v. gives en grundig fælles instruktion. De tilforordnede har også modtaget Indenrigs- og Boligministeriets informationsfolder om hjælp til stemmeafgivning samt Tip en 13'er.

Valgbestyrelsen har drøftet klagen, og den er noteret i valgbogen.”

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den anledning generelt oplyse, at følgende fremgår af grundlovens § 29, stk. 1, 1. pkt.:

”Valgret til Folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og nået den i stk. 2 omhandlede valgretsalder, medmindre vedkommende er umyndiggjort.”

§ 1 i folketingsvalgloven (lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022) lyder således:

”§ 1. Valgret til Folketinget har enhver, som har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i riget, medmindre vedkommende er umyndig.”

Den negative valgretsbetingelse, at vælgeren ikke må være umyndig, skal forstås således, at vælgeren ikke må være umyndiggjort ved en fuld fratagelse af den retlige handleevne. Hvis fratagelsen af den retlige handleevne er begrænset til alene at angå bestemte aktiver eller anliggender, er vedkommende fortsat myndig, jf. nærmere værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., og § 6, stk. 2, 2. pkt., som indsat ved lov nr. 1722 af 27. december 2018, jf. nu lovbekendtgørelse nr. 1122 af 28. maj 2021. Se nærmere Nicoline Nyholm Miller og Jørgen Elklit, Folketingsvalgloven med kommentarer, 2019, side 68 og 75 ff.

Det forhold, at en vælger som følge af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktions-evne måtte være tilbudt ophold i en særligt egnet boform, jf. nærmere kapitel 20 i lov om social service (lovbekendtgørelse nr. 170 af 24. januar 2022), udelukker således ikke, at vedkommende har valgret til Folketinget.

Indenrigs- og Boligministeriet kan endvidere oplyse, at følgende fremgår af § 54, stk. 2, nr. 1, § 61, stk. 6, og § 62, stk. 1, i folketingsvalgloven:

”§ 54. [...]

Stk. 2. Vælgere, der bor eller opholder sig i følgende boformer eller boliger, kan brevstemme i boformen eller boligen:

1) Plejehjem og beskyttede boliger, der drives efter reglerne i lov om social service.

2-6) [...]

Stk. 3-5. [...]

[...]

§ 61. [...]

Stk. 2-5. [...]

Stk. 6. Personlig bistand til udfyldning af stemmesedlen kan kun ydes, såfremt vælgeren umiddelbart over for den eller dem, der yder personlig bistand, utvetydigt kan tilkendegive, på hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme.

Stk. 7-8. [...]

§ 62. Stemmmodtagere og personer, der yder personlig bistand til brevstemmeafgivningen, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på. Stemmmodtagere må ikke over for uvedkommende oplyse, om en vælger har afgivet brevstemme eller i øvrigt oplyse forhold vedrørende en vælgers stemmeafgivning.”

Det følger således af folketingsvalglovens § 54, stk. 2, nr. 1, at vælgere, der opholder sig på et plejehjem, kan brevstemme på plejehjemmet.

Det følger desuden af folketingsvalglovens § 61, stk. 6, at der kun kan ydes personlig bistand til udfyldning af stemmesedlen, hvis vælgeren utvetydigt over for den eller dem, der skal yde bistanden, kan tilkendegive, hvilket parti eller hvilken kandidat, vælgeren ønsker at stemme på.

Indenrigs- og Boligministeriet kan desuden oplyse, at følgende fremgår af § 6, § 16 og § 17, stk. 1, 2 og 3, i bekendtgørelse nr. 1137 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen:

”§ 6. Stemmelokalet skal være indrettet således, at vælgeren kan udfylde stemmesedlen uset af andre, enten ved et enligtstående bord eller i et særligt indrettet stemmerum.

Stk. 2. Stemmeafgivningen skal i øvrigt tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen, herunder til udfyldelse af stemmesedlen, sker uden for hørevidde af andre end stemmemodtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget, jf. § 15, stk. 2 og 3.

Stk. 3. Brevstemmeafgivning i vælgerens egen bolig skal tilrettelægges og gennemføres således, at vælgeren kan udfylde stemmesedlen uset af andre. Pårørende, besøgende eller andre, bortset fra stemmemodtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget, jf. § 15, stk. 2 og 3, må ikke være til stede, mens brevstemmeafgivningen finder sted, medmindre vælgeren udtrykkeligt tilkendegiver et ønske herom.

[...]

§ 16. Stemmmodtagerne skal om fornødent give vælgeren vejledning om fremgangsmåden ved brevstemmeafgivning, jf. §§ 9-13, herunder om mulighederne og betingelserne for, at der ydes hjælp til stemmeafgivningen, jf. § 15.

§ 17. Stemmемодtagerne skal sørge for, at vælgeren i forbindelse med stemmeafgивningen har adgang til at gøre sig bekendt med:

1) Ved folketingsvalg: den fortegnelse over opstillingsberettigede partier, som Økonomi- og Indenrigsministeriet sender til alle kommunalbestyrelser, når der er udkrevet folketingsvalg.

2-4) [...]

Stk. 2. Hvis brevstemmeafgивningen til folketingsvalg finder sted senere end 10 dage før valgdagen, skal vælgeren så vidt muligt have adgang til at gøre sig bekendt med en fortegnelse over de kandidater til valget, der er opstillet i den pågældende storkreds.

Stk. 3. Stemmемодtagerne må ikke uopfordret give vælgerne andre oplysninger om de opstillede partier (kandidatlistер) og kandidater m.v. end de oplysninger, der fremgår af de fortegnelser, der er nævnt i stk. 1 og 2. Stemmемодtagerne kan besvare eventuelle forespørgsler fra vælgerne om, hvorvidt bestemte personer er opstillet som kandidater til valget, såfremt stemmемодtagerne har kendskab her til.”

Det følger således af bekendtgørelsen, at stemmемодtagerne om nødvendigt skal vejlede vælgeren om, hvordan der brevstemmes, herunder om muligheden for at få hjælp til stemmeafgивningen. Stemmемодtagerne må ikke uopfordret give vælgeren oplysninger om andet end om, hvilke partier, der er opstillet til folketingsvalget, og – hvis brevstemmeafgивningen finder sted senere end 10 dage før valgdagen – om de kandidater, der er opstillet til folketingsvalget i den pågældende storkreds. Dette gælder også eventuelle personer, der yder bistand til vælgeren.

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9292 af 21. marts 2022 om afholdelse af folketingsvalg fremgår følgende af afsnit 8.4 om brevstemmeafgивning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem:

”8.4.1.1. Særligt om brevstemmeafgивning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen

Enhver vælger, der bor eller opholder sig i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgивning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, kan brevstemme i boformen eller boligen. Se også folketingsvalglovens § 54, stk. 2.

[...]

8.4.3. Den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgивning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen samt i vælgerens hjem

[...]

Foregår brevstemmeafgивningen i vælgerens egen bolig, må pårørende, besøgende eller andre, bortset fra stemmемодtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget, ikke være til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgивningen finder sted, medmindre vælgeren udtrykkeligt tilkendegiver sit ønske herom. Foregår brevstemmeafgивningen ikke i vælgerens egen bolig, men i et særligt lokale i til-

knytning til eller i umiddelbar nærhed af boligen, skal stemmeafgivningen tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen sker uden for hørevidde af andre end vælgeren og stemmemodtagerne og/eller en eventuel personligt udpeget hjælper. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes. [...]

[...]

Stemmemodtagerne og de personer, der yder personlig bistand, må ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme, se lovens § 62, stk. 1, 1. pkt. [...]"

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at Faxe Kommune har oplyst, at kommunen kan bekræfte det hændelsesforløb, der er beskrevet i klagen af 31. oktober 2022.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden noteret sig, at Faxe Kommune har redegjort for reglerne for personlig bistand til stemmeafgivningen og for reglerne for vejledning af vælgerne i forbindelse med brevstemmeafgivningen samt for, at brevstemmeafgivningen skal tilrettelægges på en måde, så stemmehemmeligheden bevares. Faxe Kommune har i den forbindelse oplyst, at kommunen vil sørge for i endnu højere grad at tydeliggøre disse regler over for stemmemodtagere og plejepersonale.

Indenrigs- og Boligministeriet finder det beklageligt, at plejepersonale uopfordret har oplyst klagerens ægtefælle om muligheden for at stemme blankt.

Faxe Kommunes udtalelse giver herefter – henset til, at kommunen fremadrettet vil tydeliggøre reglerne og fremgangsmåden for brevstemmeafgivningen over for brevstemmemodtagere og plejepersonale – ikke Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Klageren er herfra underrettet om, at sagen er oversendt til Folketinget.

Med venlig hilsen
Nikolaj Stenfalk

/Christine Boeskov